

PŘEHLED ÚTĚKŮ ZA ŽELEZNOU OPONU

V bubnu přes berlínskou zeď

Jazzový hudebník Jan Arnet se v roce 1966 rozhodl přepravit do západního Německa svou ženu a dceru, aby mohli začít nový, svobodný život. Jak to ale provést? Nápad na sebe nenechal dlouho čekat. Posloužil mu hudební nástroj - ženu ukryl mezi zadní a přední sedadlo a překlopil ji bubnem. Bez problémů tak překročil hranici a znovu se vrátil pro jedenapůlletou dcerku, kterou propašoval na Západ až poté, co usnula v tašce na noty.

Cesta do vysněné Ameriky byla otevřená a rodina tam našla nový domov.

Tank svobody

Na „tank svobody“ překřtili rakouští novináři v roce 1961 Tatru 128, v níž se z Československa do Vídně doslova probourala trojice mužů se svými rodinami. Tito političtí vězni se již dříve pokoušeli o útěk a byli za to odsouzeni k práci v jáchymovských dolech, kde nepřestávali snít o emigraci. Automobil užívali v zaměstnání, proto ho jednoduše nastartovali a vydali se k hranicím. Tam je však přistihl jeden z pohraničnicků, takže nezbyvalo než pořádně šlápnout na plyn a prorazit drátěné ostění. Jejich risk se vyplatil, tatra se po čase vrátila do Československa, její dočasní černí pasažéři však zůstali ve vytoužené svobodné zemi.

Krtci pod ostnatými dráty

Čtveřice mladíků se v roce 1985 rozhodla podhrabat se pod drátěným oplocením československo-rakouských státních hranic a zmizet dále na Západ. Přestože tehdy bariérou nevedlo vysoké napětí, útěk nebyl snadný. Trojitě hrazení a signalizační zátarasny byly překážkovou dráhou vyžadující dobrou fyzickou kondici, pevné nervy a notnou dávku štěstí. V obci Úvaly se skupince podařilo najít nestřežený kousek hranic, kde se pustila do práce. Útěk však začal být dramatický, když jeden z mladíků udělal chybu při podlézání drátů a ostatní zpanikařili... Nakonec se jim však přece jen podařilo proklouznout a doběhnout na rakouskou vinici.

Ptačí muž

Jednou z možných cest, jak překročit československé státní hranice, byl vzdušný prostor. Několik odvážlivců se snažilo proletět jím na rogalu, avšak ne každý byl úspěšný. V roce 1987 se to podařilo Slovákovi Vladovi Prislupskému, který nikdy předtím nelétal. V Československu mu ale hrozilo vězení za rvačku s členy StB, a tak se odhodlal k tomuto riskantnímu kroku. S rogačem vzlétl v Česku a zamířil do Německa. Tak také nakonec šťastně přistál, byť ho pronásledovala pohraniční hlídka. Po sametové revoluci se vrátil na Slovensko a začal podnikat v pohostinství. Jednou provždy mu ovšem zůstala přezdívka „Ptačí muž“, jak ho pojmenovala německá média.

Jak se muži měnili v žáby

Ve vydlabaném kmeni se v roce 1987 ponořil do řeky Dyje u Břeclavi Libor Veselský, aby se pokusil o útěk do Rakouska. V Československu mu hrozil další trest odnětí svobody poté, co si odseděl několik let na Mírově za falešné obvinění. Na Moravě zanechal manželku i syna a vnořil se do studené vody, aby zkusil své štěstí. Třikrát

se rozmýšlel, jestli útěk nevzdá, protože mu chladný proud rozechvíval celé tělo. Vytrval však a za posledním mostem s pohraniční stráží vytrval ještě do příští zatáčky, aby pak v neoprenu vyrazil na osmnáctikilometrový pochod za svobodou. Po třiceti měsících se shledal i se ženou a se synem.

Let za svobodou

Přeletět hranice Československa s Rakouskem přes řeku Moravu se v roce 1984 rozhodl student leteckého inženýrství Ivo Žďárský. Pečlivě se připravoval, protože se chtěl poučit z chyb těch, kterým se podobný husarský kousek nepovedl. Při jednom ze zkušebních letů ho však odhalila StB a hrozilo, že se jeho plán již nikdy neuskuteční. Díky organizační chybě v systému však mladík získal své skládací rogal, vyrobené na koleně, zpět a na začátku srpna se rozletěl směrem k Vídni. Tam přistál pod křídlem velkého letadla na mezinárodním letišti. Za několik týdnů pak odletěl dopravním letadlem přes Atlantik a našel nový domov v Kalifornii. U výroby leteckých součástí zůstal.

Pancíř proti závorám

Ne všechny pokusy o útěk za železnou oponu skončily šťastně. Jednou z možností bylo využít opancéřované vozidlo a pokusit se prolomit železné zátarasy na hranicích. To se ale podařilo jen několika šťastlivcům. Smůlu měla třeba rodina kutila, který zkonstruoval vlastní malý tank, kterému ale po cestě selhaly oba motory. V roce 1964 se trojice mužů a jedna žena pokusili uprchnout v opancéřovaném dělu zvaném Ještěrka. Jeden z nich však podcenil přípravu, a tak se mu nepodařilo odhalit, že na hranicích s Německem stojí také vybetonovaný zátaras, proti němuž nemělo jejich dělo šanci. Útěk se nepovedl, žena přišla na místě o život, muži skončili ve vězení.